

1. a. stahena m̄smælðe xi:n xinxa bā.ŋ // krigazexrik //
2. manakamars. t istablums gongi:tə // di ḡi
dablums gi:tə // kamars. j is meerv.
3. teguwo:rəx spinaza ale.º nɔx mar met masin of
masin // masinas//
4. sp̄janixenk.º j wa:rək // la:rək //
5. upda:sxip krigazə v̄sxi m̄olt br̄.ºt // gahzga
is ver. deelw. - rəkri go is teg.t. // l̄txəsl.ºgəl //
6. dantimorman hensplinter ixanaviror
7. dəsxipar ləktə xənviñers af // da l̄ipa af // er zijn
geen schippers in deze omgeving
8. indafabrik isniks təxe:º
9. kumis h̄i:r klenz ook kumitage:i i shi:z // kintjə
tot ± 10 jaar, ouder van een meisje dan van een jongen
gezegd //
10. kostoləi in dutor n̄ges fi:r v̄ol // dəmba:,s = het
hoofd // vi:r gl̄.ºs // anglas // sm̄petjali:z // s̄nker =
suiker // sne.vr̄ = jenever // on kapertja: glasje op
voet. Om drank op temperatuur te krijgen werd de
pook er in gehouden // smatjə (vantin). Er kondent
3 borrels uitgeschonken worden //
11. lotns sm̄parpunt h̄izə breys be.ºs // h̄izə =
kersen // wildfruimal // men wist niet wat krieken
waren.
12. mixanviva hebaxa dre litə:w̄i, nj œ̄t̄xodruŋks
(ui-klaank kort, was geen 1st) // œ̄t̄x̄x̄.ºpəl //
13. he:i dre.gdame en ma menaklipol
14. ikhepsnakne:j ḡazi: // kn̄e:j is meerv.//
// l̄z.tari:º = laten zien //
15. ix darwert x̄inavastans. vant mir goha:w̄o
// keromis ha:w̄a //
16. ikbenble:j da:kni me:hoen megago. ben ook
benmegago.
17. ikhebstnixad.º menaka ook ne menaka da
hebikni x̄ad.º
18. wi hegotan ḡad.º - dəndi:j ðid.º anhempt
19. sp̄e.º a:n - spinaweba- spinaja.º gər // spinaz is meerv. //
20. dəpæt - sm̄ts (ook een pet wordt m̄ts genoemd) -
b̄r.º - b̄na.ºwt - -- we:j - enapadæstu:ºl (meerv.
paddesty.ºl) // in dambemt = in de strook langs een
riviertje, over het algemeen bestaande uit weiland
soms ook begroeid met hakhout // - dəh ex (een omheining
van levend hout, die geknijpt wordt) - makikfors
(meerv. kirkfors) - v̄le:ndar
21. di:kə:rl of di:v̄.nt makta dahe.ºl w̄i:zelt æntfæ:ka
22. iksalus of œ. (wanneer het met nadruk gezegd wordt)
kratokas xe.ºva // m̄kr̄.ºl(ə)sny.ºz //
23. dənəjelsman lotf.ºl a:w̄sxe.ºp sl̄.ºpa // avbre:kə
vaneen huis //
24. he:i he:o:tis m̄be.ºt x̄hat ook he:i is o:t
kabe.ºta (gawe.ºt)
25. gefmasephas nanbre:jastə.ºn - breijor (men maakte
bezwaar tegen brede stenen) // bre:j plankaff breijor -
da fr̄i:tata
26. darstanbrilt da, sti:də:r nimr
27. dimens di:he an:le.van aknənprijs // h̄iraleventjə //
28. lysifer ook dandyval isni indanhimel gəbl̄:va
// lysifars = lucifers //
29. dəsxolj.º.ŋ dixin medan m̄istar n̄date. gawe.ºt
30. ikantjx niko:mə v̄ardæk.º.º - v̄ardækfaerax
ben // dajok = dat ik //
31. da:bæsta drynks x̄ə:r sl̄ubn // w̄.tər // holz.ºt //
// limky. shes = lijnhoekjes //
32. he:i kani ḡnwe:raka - he:i hegøt inda:ke.ºl
// pinindake.ºl - kopen - bñkpin //
33. z̄etis m̄ste.ºl ændimbem
34. ne:º - medi he:ºgøls wort nimrig gespeelt // sp̄eb.ºl //
35. he:ºj - ikhewal twe:kra ḡaru:pø
36. di:pə.ºr disniri:p - hi:hen džin zwartapit on
dopits n̄x zwart // wit //
37. x̄zinnor danarker - tfælt // danarker = hogere
zandgrond, veelal bouwland // tfælt = lagere grond,
voornamelijk weiland //

38. zohetystsngælt vphælæpmc.ka //dndra.j//
 39. he:i zaltnoit wæit breys
 40. zista hæloft fandæromakusist (voaal van het laatste woord kort)
 41. dimens di mut zanvæ. wæsxa. rema/læxter zanvæ. ust// da vñrhart - da gø. t = E werkvertrek//
 42. Indæ. zwemæ is xava. ræk //Indæwæl - mæwi.øl.
een dieper gedeelte//
 43. he:i maht - he:i hæ fil prætæ-præts mæda.ti sta.rækis
 44. we:i mutædæ. r dæhæloft fan-af hebs engeli dæ.ndæhæloft
 45. hælæpti sefæs dabet upvata of uplextr
 46. ðæ mætsælæ isovæt axonvæka of aspæk
 47. xahæbagwæt wi st wætæ kænspræya //wælwæs wæta of weda//
 48. dænbomkwe. kæ. bæmkwe. kæ zælam. bæm grivijæ //da bø. m is meer.//
 49. du yrst dæfænstar is dixt of tosw - dext - dær. m //R. m van Stas // r. m ruiten met houten omlijsting binnen - fænstar houten blinden buiten//
 50. tbaqinta loe. ja - bla. ðæl vñrdyrstamis - dæstamis - tlof
 51. da(fet)spræ:j - kikfærsndril - ør. t mæks. r. j. gæ. ør. t spræ:j. - ørytbrae:j. - klo. m. ha //lo. ja van een huid //brae:j. - breien// dæhy:t = de huid - thntjæ: het huidje //mæbotram smers (mæbotram bestaat uit 2 sneden, nl. 1 bros. t + 1 mæk (dit gegeeld)) //zimalo: zemelen // - mest bre. kæ //bætara: barnen bo. tær: boter //mesta: mesten. ben haalt mest van de kor met een ri:k//
 52. divroe. w hesn hæ. r aflo. tækn. ipa
 53. zanvader - xi. (n) vader hætim xesj. r. lay nãs. øl. l. tag. s.
 54. ikhebatam of ikhem afxæs. ja 1m20. o. l. t. langat - nevmat ws. kæ tag. s.
 55. v. l. værra - værra zidæni vø. øl indestre. øk
 56. a. rdapata zini vø. øl wart //stena inmaakpotten// de vader van Verest sprak van stenen//
57. da o. se(x)lt st. j. be. dæno. ra //dæhæ. l = de ijzeren ketting, waaraan de pot hang //lfy. r = het open vuur// dan hart is de woonkeuken; men kwam niet de huizenende er dadelijk in //dan hart kæ.ra = de vloer van de keuken vegen - da vr. hart - da gø. t = E werkvertrek//
 58. imart i. æt nçx fæl tæka. wæmæha. tæ //hætsmbal//
 59. dækars digft hældælext istni
 60. he:i trokæt part mækanastart (pa. rt is meer) //he:i vi:tæm mæzænæh. r. h. j. hij trok hem aan het haal//
 61. tundætit (i iets 1-achtig) kwa.mæs goeli (Stas). galí ook galí (Verest) hi:r idær. j. r. op of nadækæmas
 62. dæpætaræn dad. ðænli.væn he. r. volmæktis //dæpæ. taræ is teg. tyd//
 63. gæza. xt mæwæl mærgæzent niks tegmo
 64. dæxwælæwa zæla(wel) ga. uw tæxkæ. mo
 65. gæzda vands. x niks. r. ts
 66. etæxa - hebaæ ok xæ. rke. s! (? mouillering van Stas het sterkest) //hebaæ = houden ze er van//
 67. xanamo. s. tar is kapæt - he. il. i. ndæsl. t - he. i. st. j. langstæwæx //tegnæmbom//
 68. tæxæna wa. ramændæx. we. st en tæxæna s. xonæn. vant //tæs. ft. het is zacht//
 69. dæjø. yksa l. dopt bærvuts //up. blo. s. tævu. t//
 70. dækæ. n is xæbarsta of gæsxfæt
 71. ikwæ dætop. s. tæmbrif bræxt //bo. s. j niet vaak gegegd//
 72. ikhepi. n inmæze. j (= in mijn zj) //mæn ha. t dy. zæ. r. t//
 73. ikmut fænidwarskæp niks heba //dindwarskop dærg. k. ni. m. e. m. e //dærwil. k of w. kniks mætæn. k. r. heba of to do. s. heball
 74. not. w. xæfta spænæs done. j kæ. r. z. n //tæxæfta gebeurt om = uur en om halfvier. De middagquat wordt geen xæfta genoemd//
 75. ikbenombitja kætæ. xæ. tæx - dæha. kæl vñrdæmædæx
 76. da xæ. r. n vanda. kænij he ok xædint //dæna. "wstanzo. s. n. //
 //dæjvæ = alle kinderen samen//
 77. wæta gænbogæm. kæ (tæ) wo. s. na - nambo. s. x
 78. dæwæda heba landorrijs //mdorrij indevinjor//
 79. ikxælpær gænsmars fan of niks fan (niks af volgens zegslieden niet gebezigd) //mæwært//

80. tkintjo was olo.²t of xastearava erdarat xadopt
 hada of kosa do.²pa
 81. he:ⁱ fi lō.²pendora en lo.²pando.²ga
 82. dardarska isme māntjo not bssxago. ambrambexja
 taphkr
 83. dixizmaspro.²t æt²ti le.²r
 84. he:ⁱ dej xon ke.²lo.²pa - he:ⁱ xzawoda = hij riep hard
 ||kwæktø = hij praatte hard - xzawa is ook huilen||
 85. damensa xoxta niks anders as xælt ||rik-rijk, rijdom||
 ||sxatrik = schotrijk||
 86. haenamont is drie.²x fandendo.²t
 87. diwex didra.jt - asxa d.c.angst ixet manuwex-
 daazm
 88. iko.xt firdaklans mtramka //antromka voor koekjes||
 89. dombuk iskapat xago.². he:ⁱ xastick inankj.²rt
 brio.²swet
 90. xanlitjo was kort margu
 91. ntoro.n xiat at bestr //indaxa.j vanombom||
 92. mæxxtar mutxu kanarexto
 93. ryktmanenhut is - ryktis normanenhut
 94. ikwe.tni waraknm mutsy.ko
 95. m ka.²wækelder is xu firthi:²r
 96. ikmus csabli:t drizyks imantsta.zoko
 97. ikmutyrist st fur indastal kroe.²ja //std.²ts
 als dit met kar gebeurt||
 98. menbry:²r was my:²x
 99. dero.²mbur dimakt negro.²ter²ndo
 100. dar mælok is dø.n en xu.²c-styrtnær marmetsnx
 101. wæx.²n diph kanadexma ka inany.r //pnt is
 opgemetseld uit stenen of bestaat uit op elkaar gelegde
 betonnen ringen //kæ.²l = gat in de grond||
 102. dar valt niks upam antsmarka of famm tæreg-
 a) he:ⁱ issky.²r - b) darenkrikolwa.zok
 103. he:ⁱ is altit up tit //kraek smony.tel.²t||
 104. inits. lija xinba.zax divy.r spæ.²wa (vocaal ligt
 tussen ce.²en 2.⁴) //spæ.,²wa - ktsa = overgeven; tñfa =
 verwijderen van speeksel||
 105. dceravda dɔ.²r up tædø.²wa
 106. ina. sta hebza instik fandabro. xzvz.za //ook brax||
 107. gemutcs futs is komashiks
 108. he:ⁱ is fanlo.vr afkomma medanrak fol gelt
 ||mandrikentby.²l|| knippliprs||
 109. didoor is fanby.kanks. ut xemak
 110. ingatzs.²was vroe.²tw (vocaal ligt tussen ce. en 2.⁴) ook
 ingatzs.²wt hyswif mutkanona.jz
 111. ikhephii:r grasxora.jt martwas ko.jx.²t
 112. dombroe.²wæ ze datnæx tady.r is amta bæ.²wa
 (vocaal iets 2.⁴-achtig)||
 113. baks-ikbak - ge:ⁱ bakt - he:ⁱ bakt - bar.kti - wabaka-
 ikbaks-ge:ⁱ baks - he:ⁱ baks - we:ⁱ baks - wa:hebagabaks
 114. bija - ik bi:²j - ge:ⁱ bi:²jt - he:ⁱ bi:²jt - we:ⁱ bija - bija wa-
 ik bo.²j - ikhepxabo.²ja - bo:jækli ok
 115. tikan kla.n maranfæ.n
 116. gehar.nt hi:²r x.²r krijs vptsmart
 117. he:ⁱ higazi datci amakaldenkr
 118. tme:ⁱ tja of tmetja ze.²n dati golikhxa
 119. derwara vffpri:s //tppri:²s||
 120. ondordijon of dinæ.k lrga vø.²leholz
 121. tws.tor zaldo.lok ho.²ks - tkoktal
 122. thoj isusxry:²n - tis kraek xemajt
 123. - ms. kaxa metandojer vanæ.j
 124. dabnmpka zaldo.²r sle.xt kanagrujs
 125. dæpstos.²r heqijowin
 126. ð.s a.²wħas is afxabra.nt //meer. hy.²s - ms.
 (muis) - my.²s - l̥s - ly.²s||
 127. daroma spyta - spitsa dat y:r vanda huj //da huj
 dat daroma fo.²spell||
 128. da:kæ.star lejt - mkras - tue kry:s en kras
 129. da:booris vanda kro.gø by.gædr inaderdar xwest
 130. datwe datsera kwamans by.tø
 131. xæhebenam persenblæ.w geslo.gø
 132. dasa.²s is watodø.n - floew
 133. dasnuw lidik
 134. tzzanisnw. xolejs daku gære. hep

135. endp. va wortno. en helne. j sta.t
 136. duawn - ik duwst - ge. dudst - he. duyst - we.
 dunt - gæli dunst - dudst - xe. - xo dunst - ik denst -
 ge. denst - he. denst - we. dejnst - gæli denst -
 xe. denst - den ik da - den he. st mar - dens xe.
 st mar
137. do. spa - do. spkletj. - do. spfnt - da selds. er
 138. dorss. - he. dorst - he. dersta - he. hixed. ss en
 xed. rst
139. bina - ik bin - ge. bent - he. bent - bent he.
 we. bina - gæli bint of bina - xe. bina - bent -
 bint - he. hixed. ss
140. locale landmaten: en loppsa = 16 are - man
 by. ndsr = 1 ha - en kopsont = ?
141. locale Waternamen: da sterkselsa 2. - da gro. sta
 2. uit deze beide ontstaat bij het kasteel Heeze
 da dumsl) - da rito. 2. p - tloven - tlatfutj.
(namen vennen).

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is he. 21

De inwoners heteren hixed. ss minss ook he. xed. ss

Hun bijnaam luidt : he. xartu:t

Aantal inwoners op 1 jan. 1956 : 4890.

Baaltoestand. De voornaamste gedeelten zijn: Edorp - dorpsstraat - str. parap. - kraet. - da
 we. boss. - da hixed. ss - grondsoever - karenskrak - a. wasm. ls - magenbarst - oeverwe. gs - kerkhof
 middelen van bestaan. Er zijn ± 200 boeren, die een gemeind bedrijf hebben van 6-8 ha. Het dorp
 telt ± 800 gezinnen; hiervan vindt het grootste aantal een bestaan in de industrie. In Heeze zijn 2
 textielfabrieken, waar op ieder ± 200 arbeiders werken, een ticotagefabriek met 110 man personeel, een
 wasmachine-fabriek en een fabriek, waarop precisie-instrumenten worden gemaakt, ieder met ± 40 man
 personeel, een fabriek, waarop puddingsroeder wordt gemaakt met ± 20 arbeiders.

Zegslieden. 1. Leonardus Verest; 46 j.; geb. te Heeze; ambtenaar op gemeente-secretarie; heeft
 altijd in Heeze gewoond; V. en M. van Heeze; spreekt gewoonlijk Heezees.

2. Wilhelmus Stas; 40 j.; geb. te Heeze; architect; heeft altijd in Heeze gewoond; V. van Heeze, M.
 van Someren; spreekt gewoonlijk Heezees.